

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCCLI. ad annum CCCCLXXV.

Parisiis, 1644

Epistola XI. Hilari papæ ad episcopos Galliæ qui de Mamerti causa in
Synodo cognouerant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14887

EPISTOLA XI.

HILARI PAPÆ

AD EPISCOPOS QVI DE MAMERTI CAUSA
IN SYNODO COGNORANT.

Præceptum Hilari papæ de ecclesia Dienneſe, vbi episcopus
indebite a Viennenſi episcopo ordinatus est.

*I. Vt per Veranum episcopum mon-
neatur Mamertus, vt ab ordi-
nationibus indebitis, ordinis ſui
& priuilegiorum periculo, in po-
ſterum abſtineat.*

*II. Vt qui Decensibus a Ma-
merto conſecratus est, Leon-
tii Arelatenſis episcopi, a quo
conſecrari debuit, arbitrio con-
firmetur.*

*DILECTISSIMIS FRATRIBVS, VICTVRO,
Ingenuo, Ydatio, Euftaſio, Fonteio, Viuentio, Eulalio, Vera-
no, Fauſto, Auxanio, Proculo, Auſonio, Paulo, Memoriali,
Cæleſtio, Proiecto, Eutropio, Auitiano, Vrſo, & Leontio,
Hilarus.*

SOLICITIS admodum nobis, & ex his quæ proxima
ſad nos relatio certa detulerat, multa expectatione
ſuſpenſis, literæ dilectionis veſtræ, fratre & coepiscopo
noſtro Antonio, quem dignum tanta legatione proba-
mus interpretem, deferente, ſunt traditæ, quæ nos ab
iſtis contextus ſui contriſtauere principiis. Nam qui re-
quieſcere ſollicitudinem noſtram, & magna ex parte re-
leuari in his quæ a ſanctæ memoriæ deceſſore meo de
Viennenſi episcopo præfixa ſunt, credebamus, euidenti
aſſertione cognouimus, & non ſine dolore miramur, de-
finitiones illas a Mamerto episcopo nunc potuiſſe tranſ-
ſcendi, per quas eccleſiæ priuilegium probat acquiri,
cum præcipue ſancti fratris & coepiscopi noſtri Leontii
moderatio formæ continentiæ præbere debuerit ambi-
enti: aut ſi ſpiritu æmulationis inflatus, eum (quod non oportuit)
arbitratus eſt negligendum; deceſſoris ſui ſaltem in-
ſtructus exemplo, illius imitaretur temperantiam, cuius
honore perſungitur; nec tranſgrediendo violaret, quod
iam nunc, niſi patientiæ moderamina teneremus, poſſet a-
mittere. Cui vnquam profuit mens rebellis? aut quem ſu-
perbiæ non inclinauit elatio? Altior eſt humilitatis gratia,
cui paupertate ſpiritus ad præmium promiſſæ beatitudinis

iter regni cælestis aperitur. Nec perfunctorium præuaricator existimet esse quod fecit, si eruditus doctrinis ecclesiasticis, quid uterque mereatur agnoscit: cum alter secundum propheticam vocem in medio dominicæ domus habitare prohibetur; alter respiciente se Deo semper iunctus asseritur, cuius consolatione saluatur. Psal. 100. Possent venerabilium veterum multa replicari, quæ iuxta veritatem dicta demonstrantur: sed ab eadem causâ, quæ se ut loqueremur, ingessit, recentiora sunt exempla sumenda. Nam dignitatem Viennensis ecclesiæ Mamertus episcopus meminit Arelatenfis antistitis quondam transgressionem creuisse, & pro corrigendis quæ perperam gerantur, inuolabili postea definitione compositum, ne alter inglorius, alter in totum veteri honore per vitium præcessoris reperiretur exutus. Sicut ergo & vestra dilectionis relatio, & fratris & coepiscopi nostri Antonii insinuatio reseravit, claret prædictum priuilegia certis conclusa terminis velle perdere plus volendo, qui abusus fratris & sacerdotis Leontii moderantia, Diesibus contra fas episcopum, etiam si est meritis, non timuit consecrare. In quo factum eius conuenerat sic resolui, ut iuxta eorum quæ perpetrata sunt qualitatem, non sine iactura proprii ordinis, etiam illum a sacerdotali consortio submoueri cerneret, quem creauit indebite, quemque indignissime fecisse conuincitur, correptum iusta ultione sentiret, ne conceptæ audaciæ incastigata temeritas licentiæ se peperisse putaret exemplum. Verum ad ecclesiarum quietem tantæ transgressionis vulnera, memores apostolicæ sapientiæ, curari volumus ante fomentis, ut corporis nostri membrum forte sanandum in integritatem pristinam per mitiora medicamenta reuocetur; nec credatur negligi, quod interim non monetur abscindi. Præuia medendi semper austeritatis est lenitas, nec omnis ferro statim culpa compescitur, aut inexplorato vel quod facile prodesse possit, offertur. Nunc enim temporis opportunitas, nunc languentis necessitas, nunc medicinæ ipsius & modus est quærendus & qualitas; ut omnis per sapientiam facta in vitiis reprimendis sollicitudo curantis gaudeat reparatione quod saluat, nec careat moderatione quod refecat. His igitur vestra fraternitas gra-

uiter prudenterque perpensis, talia apud nos dissimulari posse non æstimet, in quorum se maxime cõtumeliam, qui non immerito pulsatur, erexit. Fratris enim nostro Leontio nihil constituti a sanctæ memoriæ decessore meo iuris potuit abrogari, nihil valuit, quod honori eius debetur, auferri: quia Christianorum quoque principum lege decretum est, vt quidquid ecclesiis earumque rectoribus, pro quiete omnium Domini sacerdotum, atque ipsius obseruantia disciplinæ, in auferendis confusionibus apostolicæ sedis antistes suo pronuntiaffet examine, veneranter accipi, tenaciterque seruari, cum suis plebibus caritas vestra cognosceret: nec vnquam possent conuelli, quæ & sacerdotali ecclesiastica præceptione fulcirentur, & regia. Vnde, fratres carissimi, præsumptionem prædicti, quæ in fratris & coepiscopi nostri Leontii processit iniuriam, ita conuenit tolerari, dignæ nunc interim vltionis immunem, vt si transgressor remediis abutitur satisfactionis & veniæ, nec culpam præsentis excessus curandam futuræ obseruantia sedulitate promittit, redeunte querimonia, eo priuilegia Viennensis ecclesiæ ad Arelatensem antistitem transferantur exemplo, quo migrauere principio.

Iuo part. 5.
c. 32.

I.

Vnde nostræ moderationis nomen tenentes, ad Veranum fratrem & coepiscopum nostrum scripta direximus, vt prædictum ex nostra delegatione conueniat, quatenus quid de eo retuleritis agnoscat: quia onerosum esse non debet, delinquentem fratrem de propriis excessibus increpare, quibus præceptum constat frequenter ignoscere. Neesse est autem, si nullum correctionis eius indicium sumpserimus, (quod illa est professione retinendum, qua definitionem sedis apostolicæ periculo ordinis sui semper conseruandam sine vlla deinceps transgressione testetur) ad Arelatensem ecclesiam easdem quatuor ciuitates, quarum non fuit, aut non fuerit Mamertus episcopus ordinatione contentus, esse reuocandas. Quod etiam tunc oportebit fieri, si vllus vnquam post eum, quem nunc caritate corripimus, & vltius ab illicitis confidimus abstinere, præsumptionis huius imitator extiterit.

II.

De hoc sane, qui, licet indebite, Deensibus cognoscitur ordinatus, iustitiæ ratione censuimus, vt sacerdotium eius fratris & coepiscopi nostri Leontii confirmetur arbitrio, a quo rite debuit consecrari. Deus vos custodiat, fratres carissimi, auo longiore. Data sexto Kalendas Martias P. C. Basilii viri clarissimi consulis.

NOTÆ.

^a *A Mamerto.*] Mamertus, alias Mamercus, sanctissimæ vitæ & Mamertus an rogationes instituit. beatissimi obitus Viennensis episcopus, qui vsu sacrum litaniarum antiquitus editum, disciplinæ solutione, cultu remissiore neglectum in Galliis tempore Valentiniani tertii imperatoris, anno Christi 452. vt scribit Ado Viennensis, restituit, triduoque ante ascensionem suo exemplo & experimento vtilissimo, eas quæ rogationes appellatæ sunt, & nunc ab vniuersa ecclesia receptæ, celebravit. Has a Mamerto non primum in Galliis fuisse institutas, sed tantum magno cum feruore ad terræ motus, incendii, aliarumque cladum pericula auertenda reformatas, post Adonem, testatur Sidonius libro quinto, epistola quarta ad Aprum his verbis: *Harum rogationum solennitatem primus Mamertus pater & pontifex reuerendissimo exemplo, vtilissimo experimento inuenit, instituit, inuexit. Erant quidem prius (quod salua fidei pace sit dictum) vage, repentes, infrequenteque, atque (sic dixeris) oscitabunda supplicationes, quæ semper interpellantium prandiorum obicibus hebetabantur: ad quas, vt nihil amplius dicam, seculo pariter & hortulano non oportuit conuenire. In his autem, quas supra satis summus sacerdos & protulit pariter & contulit, ieiunatur, oratur, psallitur & fletur, &c.*

Vnde patet sanctum Mamertum episcopum non tam instituisse, quam restituisse sacras rogationes, easque in meliorem formam reduxisse. Harum enim rogationum triduanarum ante ascensionem Domini celebrari solitarum sanctus Augustinus multis annis Mamerto anterior meminit sermone 173. de tēpore, in vigilia ascensionis: *Scire debemus, inquit, & intelligere, fratres carissimi, quia dies compunctionis & pœnitentiæ celebramus, &c.* Et circa finem: *Nullus sibi de industria aliquas occupationes inquirat, per quas se de ecclesia conuentu subducat. Sine dubio peccatorum suorum vulnera diligit, qui in istis tribus diebus ieiunando, orando & psallendo medicamenta sibi spiritu alia non inquirat.* Litanias vero & processiones temporibus sancti Gregorii Thaumaturgi & Tertulliani tertio sæculo in ecclesia vsurpatas fuisse, patet ex epistola Basilii sexagesima tertia ad Neocæsarienses, & Tertulliani libro secundo ad vxorem. Item ex iis quæ dixi supra in notis Canonis decimi septimi Concilii Laodiceni. Vide quæ hac de re prolixè scribit Baronius anno 475. num. 12. & sequentibus. Et in notis martyrologii Romani 25. Aprilis, verbo *litanias*.

Hunc Mamertum Viennenses anniuersaria festiuitate colunt vn- Mamertus

an iuste ab
Hilario pa-
pa repre-
hensus.

decimo Maii. Qualis quantusque fuerit, Sidonii Apollinaris, qui eum nouit, eoque familiarissime usus fuit, epistola vndecima lib. 4. & prima lib. 7. indicat: Alcimus Auitus, secundus post eum Viennensis episcopus, in homilia quam de rogationibus habuit. Gregorius Turonensis hist. Franc. lib. 2. cap. 34. &c. Quod itaque aduersus hunc Mamertum sanctitate insignem Hilarius pontifex hac epistola, quasi alienam iurisdictionem illicite usurparit, adeo vehementer insurrexerit, non est mirum. Quis nesciat sæpe accidere, vt falsis accusationibus & subreptionibus aures pontificum replentur, & cum putant agere quod iustum appareat, innocentem exagitant?

Quod accidit Leoni pontifici sanctissimo in causa Hilari Arelatensis, qui epistola 89. acerrime innocentem perstrinxit, idem ex obreptione Hilario pontifici in causa Mamerti accidisse potuit.

DECRETVM HILARI PAPÆ

iuxta Gratianum, quod in prioribus non ponitur.

Corpus Christi in singulis portionibus singuli totum accipiunt.

De conf.
distinct. 2.
Vbi pars
est.
Exod. 16.

Vbi pars est corporis, est & totum. Eadem ratio est in corpore Domini, quæ in manna, quod in eius figura præcessit. De quo dicitur: *Qui plus collegerat, non habuit amplius: neque qui minus parauerat, habuit minus.* Non enim est quantitas visibilis in hoc æstimanda mysterio, sed virtus sacramenti spiritualis.

ALIVD DECRETVM EIVSDEM,
ex codice librorum sexdecim, cap. XIX.

De contentiosis.

1. Cor. 11.

Si quis videtur contentiosus esse, dicente Apostolo, nos talem consuetudinem non habemus, sed neque ecclesia Dei: si quis facit, notetur, vsquequo se corrigat.